

Onderwerp: Nota grondbeleid 2011-2015		Nummer: 419720	
In D&H:	21-06-2011	Steller:	ir. R. Bronda
In Cie:	☐ BMZ	Telefoonnummer:	(030) 634 5918
	☐ SKK	Afdeling:	Strategie en Innovatie
In AB:	21-09-2011		
Portefeuillehouder:	Beugelink	Geheim:	☐ ja ☒ nee

Voorstel

gelet op de beraadslagingen betreffende de ontwerp-nota grondbeleid in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 15 december 2010

Stelt het college u voor om

1. De nota grondbeleid vast te stellen.
2. De delegatieregeling Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, vastgesteld door het algemeen bestuur op 21 februari 2001 (nr. 00.AIZ.128) in die zin te wijzigen dat voor de delegatie aan het college van de juridische bevoegdheid tot het overdragen van onroerende zaken alsmede het vestigen van zakelijke rechten daarop in artikel 1, sub 1, € 1.000.000,- als bovengrens wordt opgenomen en in artikel 1, sub 2, € 100.000,-.
3. Het uit het verleden resterende investeringskrediet van € 6.500.000,- formeel beschikbaar te houden om de komende jaren slagvaardig te kunnen handelen bij het doen van strategische grondaankopen.

Advies commissie ☐ BMZ ☒ SKK

Tijdens de AB-vergadering op 15 december 2010 is besloten dat de nota niet meer besproken hoeft worden in de commissie Systeem, Keten en Kwaliteit.

Reactie college op advies commissie

INLEIDING

Algemeen

Op 7 april 2009 (voorstelnr. PA.09.034) heeft het college besloten om een verbetering door te voeren in de werkwijze rond het aankopen van grond. De volgende stappen zijn daarbij geaccordeerd:

- In beeld brengen van de opgaven waar afspraken over gebruik van de grond (aankoop of gebruiksovereenkomsten) van belang zijn voor realisatie van de gestelde doelen;
- Beter benutten van de huidige instrumenten, die het waterschap inzet voor realisatie van de grondgebonden opgaven;
- In beeld brengen van aanvullende instrumenten die een bijdrage kunnen leveren aan versnelde realisatie van grondgebonden opgaven;
- Het formuleren van strategische beleidsuitgangspunten voor grondaankoop en/of het sluiten van gebruiksovereenkomsten.

Op 15-12-2010 is in het Algemeen Bestuur de nota strategisch grondbeleid ter besluitvorming voorgelegd waarin bovengenoemde vragen waren uitgewerkt. Tijdens de behandeling is de voorliggende nota teruggetrokken omdat deze op bezwaren stuitte. Het bestuur vond dat de nota teveel nadruk legde op alle wettelijke instrumenten en vond dat expliciet opnemen van de begrippen onteigening en gedoogplicht niet wenselijk en overbodig was. Ook was er discussie rond de kwalificatie “zware opgave”. Daarnaast was wijze van communicatie naar betrokkenen een belangrijk aandachtspunt. Met het Algemeen Bestuur is afgesproken om een beleidsarme nota in te brengen die recht doet aan de ingebrachte bezwaren.

De nu voorliggende nota grondbeleid is sterk gewijzigd ten opzichte van de voorgaande. De nota is bondiger en zo geschreven dat de belangrijkste vragen rond grondaankopen en grondbeheerafspraken beantwoord worden. De nota geeft inzicht in de wettelijke wateropgaven van het waterschap waarvoor grondgebonden maatregelen noodzakelijk zijn. Ook beschrijft de nota de werkwijze die het waterschap hanteert om afspraken te maken over gebruik en beheer van deze grond (eventueel koop van de grond). Het begrip “zware opgave” is verwijderd, het gaat erom of de opgave een urgente wettelijke opgave voor het waterschap is. De nota is hierop aangepast. De woorden onteigening en gedoogplicht zijn ook uit de nota verwijderd en vervangen door de zinsnede “bestaande wettelijke middelen”. Toegevoegd is dat toepassing van bestaande wettelijke middelen als uiterste mogelijkheid in een concreet geval alleen zal worden toegepast ná expliciete besluitvorming daartoe door het Algemeen Bestuur.

De beslispunten over de delegatieregeling en het krediet, die ook deel uitmaakten van het teruggetrokken voorstel, zijn opnieuw in dit voorstel opgenomen. Deze beslispunten staan los van het beleidsinhoudelijke vraagstuk en zijn gericht op de effectiviteit van de uitvoering.

ARGUMENTEN

1. Met goed afgebakende verantwoordelijkheden en een duidelijke richtlijn kan de organisatie effectiever handelen.

Om effectief te handelen bij grondtransacties (ongeacht of het om koop- of beheerovereenkomsten gaat) is enige ruimte nodig bij de verantwoordelijke functies in de organisatie. Tegelijk moet geborgd worden dat het waterschap geen transacties uitvoert die verstorend of prijsopdrijvend werken op de grondmarkt en dat goed wordt samengewerkt met DLG, gemeenten en provincies, de partners van het waterschap op de grondmarkt. Om deze zekerheden in te bouwen en het afleggen van verantwoording op het gehele terrein van grondtransacties mogelijk te maken, zijn de nota grondbeleid en de daarmee verband houdende aanpassingen in de organisatie een randvoorwaarde voor effectief handelen.

2. Om snelheid van handelen bij grondtransacties mogelijk te maken, is het noodzakelijk de bestaande delegatie door het algemeen bestuur aan het college van de juridische bevoegdheid tot het overdragen van onroerende zaken en vestigen van zakelijke rechten daarop, te verruimen.

De huidige delegatieregeling is vastgesteld op 21 februari 2001. De bedragen waarboven besluitvorming door het AB noodzakelijk is stammen nog uit het guldentijdperk, respectievelijk f 500.000,- (€ 226.890,-) voor onroerende zaken en f 50.000 (€ 22.689,-) voor het vestigen van een zakelijk recht. Nu, tien jaar later,

zijn de prijzen voor onroerende zaken enorm gestegen. Dit is de eerste reden waarom wij voorstellen het mandaatbedrag te verhogen.

Daarnaast is het zo dat het aangaan van dergelijke transacties voor grote opgaven veel proceduretijd vergt. Door deze grens op te trekken tot € 1.000.000,- voor onroerende zaken (respectievelijk € 100.000,- voor vestigen van zakelijke rechten) wordt de proceduretijd voor transacties die onder deze bedragen uitkomen met minimaal 6 weken verkort. Bovendien geldt dat met het vaststellen van het strategisch grondbeleid het algemeen bestuur ook een inhoudelijk kader heeft aangegeven waarbinnen het college in dit verband dient te opereren, waardoor verruiming van de delegatiegrenzen ook beter mogelijk wordt.

RELATIE MET ORGANISATIEMISSION, COLLEGEPROGRAMMA OF ANDERE BELEIDSDOCUMENTEN

Het voorstel vloeit voort uit het waterbeheerplan. In het strategische deel is een actiever grondbeleid opgenomen bij de beschrijving van de nieuwe instrumenten. Dit voorstel geeft de aanpak weer om als waterautoriteit de kerntaken van het waterschap, veilige dijken, droge voeten en schoon water goed te kunnen vervullen. Het strategisch grondbeleid draagt bij aan de kernwaarden resultaatgerichtheid en efficiency. De afspraken die gemaakt zijn met de Europese Unie en het Rijk om uiterlijk in 2015 de wateropgave uit het NBW en de KRW gerealiseerd te hebben, zijn een belangrijke basis om op dit moment te kiezen voor een actief strategisch grondbeleid.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Het beleid heeft geen directe financiële consequenties. Er zijn twee kredieten beschikbaar waaruit de grondgebonden maatregelen betaald kunnen worden:

1. Het strategisch grondverwervingskrediet bevat nu¹ nog circa € 6,5 miljoen (van de € 10,5 miljoen waaruit het krediet bestond, is tot nu toe € 4,0 miljoen is aangewend voor de verwerving van gronden).
2. Voor de grondverwerving ten behoeve van de wateropgave NBW is in de meerjarenraming een indicatief bedrag gereserveerd. De maatregelen voor de wateropgave hoeven dus niet volledig uit het strategisch grondverwervingskrediet te worden betaald. Voor de maatregelen van de KRW is dit niet gebeurd, maar er is wel met het algemeen bestuur afgesproken, dat op het moment dat het strategisch grondverwervingskrediet niet toereikend is voor de KRW-maatregelen, het krediet aangevuld zal worden.

Omdat er voor gekozen is om niet op dit bestuursvoorstel vooruit te lopen, zijn in de begrote investeringsuitgaven van de Begroting 2011 géén grondaankopen opgenomen. Na de vaststelling van dit strategische grondbeleid worden de begrote uitgaven met betrekking tot grondaankopen 2011 alsnog door middel van een begrotingswijziging aan de begrote investeringsuitgaven 2011 toegevoegd.

Het huidige krediet lijkt voldoende voor realisatie van de grondgeboden opgaven. Echter, doordat de uitputting van strategisch grondverwervingskrediet sterk afhankelijk is van de fluctuerende grondprijzen zal jaarlijks geëvalueerd worden of het krediet passend is bij de taakstelling. Het overzicht van het beschikbare krediet berust bij de grondmanager.

Bij het opstellen van dit beleid is uitgegaan van een gemiddelde agrarische waarde en de kosten van flankerend beleid zoals schadeloosstelling bij de onteigening en vergoeding inkomensschade bij de verwerving van smalle stroken agrarische grond. Grofweg wordt het flankerend beleid gekwantificeerd op 15% van de gemiddelde agrarische waarde.

Eventuele organisatorische aanpassingen die nodig zijn om de principes van het grondbeleid toe te passen, vallen niet onder het strategische grondverwervingskrediet. Deze kunnen volledig betaald worden uit de financiële middelen die voor de realisatie van de opgaven ter beschikking zijn gesteld.

Met BURAP-I zal inzicht worden gegeven in de grondpositie van het waterschap en de daarmee gerealiseerde doelen.

¹ d.d. 11 maart 2011

KANTTEKENINGEN

Dit grondbeleid draagt bij aan professionalisering van het maken van beheerafspraken of aankoop van gronden. Hierdoor wordt de kans groter dat de afgesproken doelstellingen binnen de termijn gehaald worden. Echter, het maken van beheerafspraken of het aankopen van gronden blijft een proces waarbij zorgvuldigheid gaat voor snelheid. Ook met dit grondbeleid wordt niet gegarandeerd dat de doelen tijdig gerealiseerd zijn.

UITVOERING

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het grondbeleid ligt bij de beide afdelingen die verantwoordelijk zijn voor realisatie van de opgaven. Voor de opgaven KRW, NBW, en goed functionerend watersysteem is dat de afdeling Watersysteembeheer (WSB), voor effectief beheer van de primaire keringen is dat de afdeling Waterkeringbeheer (WKB).

Voor het realiseren van grondgebonden opgaven is regie nodig. Deze regie zal belegd worden bij één verantwoordelijke grondmanager die zorg draagt voor het toepassen van de met dit voorstel vastgelegde aanpak. Deze functionaris zal erop toezien dat de procedure transacties grond wordt aangehouden en legt verantwoording af over gemaakte uitzonderingen aan directie en communiceert rechtstreeks met DLG en de gebiedscommissies.

Daarbij zal ondersteuning worden gegeven vanuit andere organisatieonderdelen op drie deelaspecten:

- Grondadministratie en GIS (belegd bij Waterkeringbeheer);
- Juridische expertise ten behoeve van onteigeningsprocedures (belegd bij afdeling Belastingen, evt. in te huren);
- Beleidsmonitoring en bestuursrapportage t.b.v. de jaarlijkse evaluatie (belegd bij de afdelingen Strategie & innovatie en Managementondersteuning).

Om de realisatie van natuurvriendelijk oevers op vrijwillige basis te stimuleren is de stimuleringsregeling groen-blauwe diensten een belangrijke pijler. De huidige regeling wordt op dit moment herzien en de nieuwe regeling wordt later dit jaar aan het Algemeen Bestuur voorgelegd.

COMMUNICATIE

De nota zal actief worden ingezet bij de communicatie over de werkwijze van het waterschap bij grondgebonden opgaven. De boodschap van deze nota vraagt om een zorgvuldige communicatiestrategie.

De **kernboodschap** in de communicatie is:

- Om het waterstelsel goed in te richten voor toekomstige ontwikkelingen heeft het waterschap grond nodig.
- Deze grond wordt gebruikt voor dijkverzwaring, waterberging, natuurvriendelijke oevers
- Het waterschap wil bij voorkeur beheerafspraken maken met de grondeigenaar, alleen op verzoek van de eigenaar wordt grond geruild of aangeschaft
- Om alle landeigenaren dezelfde rechten en plichten te geven, heeft het waterschap vastgesteld grondbeleid en zorgt een grondmanager voor de borging van dat beleid.

Deze boodschap wordt met verschillende communicatiemiddelen actief gebracht naar de volgende **externe doelgroepen**

- grondbezitters in gebieden waar grond verworven moet worden voor het behalen van de waterdoelen
- burgers/ belastingbetalers, met name in de gebieden waar grond nodig is voor het behalen van waterdoelen
- politiek en overheid, met name in de gebieden waar waterdoelen behaald moeten worden

- belangen- en maatschappelijke organisaties met name in de betreffende gebieden (te denken valt aan land- en tuinbouworganisaties, verenigingen voor terreinbeheerders en rentmeesters, Natuur- en Milieuorganisaties)

BIJLAGE(N)

- ☐ nee
☒ ja, namelijk: nota grondbeleid 2011-2015 (DM 340498)

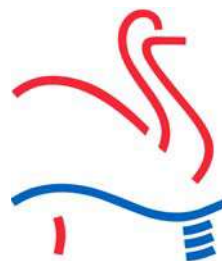
TER INZAGE

- ☐ nee
☐ ja, namelijk

Dijkgraaf en hoogheemraden,
dijkgraaf, P.J.M. Poelmann
secretaris-algemeen directeur, drs. E.Th. Meuleman

Grondbeleid 2011-2015

Hoogheemraadschap
De Stichtse Rijnlanden

Waarom grondbeleid?

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden is verantwoordelijk voor veilige dijken, droge voeten en schoon water. Om deze taken goed uit te kunnen voeren moeten we soms maatregelen treffen op grond die niet in ons eigendom is.

Bijvoorbeeld bij het versterken van een dijk. Omdat we de dijk niet alleen hoger maar ook breder moet maken, is een strook grond naast de dijk nodig. Naast dijkversterking is ook grond nodig voor het aanleggen van een waterberging of het maken van een natuurvriendelijke oever. Het waterschap hoeft de benodigde grond niet in haar bezit te hebben. Om onze waterdoelen te bereiken wordt bij voorkeur een gebruiksovereenkomst met de eigenaar van de grond gesloten.

Het waterschap heeft dit grondbeleid opgesteld om duidelijkheid te geven

over hoe wij te werk gaan als wij maatregelen moeten treffen in een gebied waar wij geen gronden in ons bezit hebben. Door dit beleid vast te stellen, garanderen wij een gelijke behandeling van alle grondeigenaren binnen ons beheergebied. Het grondbeleid zorgt voor een professionele aanpak van de grondgebonden maatregelen. Met het vastgestelde grondbeleid kunnen wij onze werkwijze duidelijk maken aan de grondeigenaren in ons gebied én aan de hogere overheden (Rijk en provincie), die toezien op het behalen van de met hen afgesproken waterdoelen. Dit grondbeleid is tot stand gekomen door gesprekken met interne en externe betrokkenen bij het maken van beheerafspraken of aankoop van gronden.

De eerste schop in de grond

Voor welke doelen is het noodzakelijk om te kunnen beschikken over grond?

Het waterschap staat voor een aantal waterdoelen die op korte termijn behaald moeten worden, waarvoor grond nodig is om de maatregelen op te kunnen treffen.

Deze doelen zijn vastgelegd met verschillende hogere overheden en staan ook in ons Waterbeheerplan 2010-2015. Het gaat daarbij om de volgende doelen:

- Effectief beheer van de keringen;
- Aanpak wateropgave uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW);
- Aanleg van natuurvriendelijke oevers (nvo) en slibvangen voor de Europese Kaderrichtlijn Water, en;
- Verbeteringen om het watersysteem goed functionerend te houden.

Ook voor de versterking van primaire en regionale keringen is grond nodig. De grondbehoefte voor deze doelen wordt later in 2011 in beeld gebracht. Dan zal in lijn met dit grondbeleid ook een aanpak voor deze doelen worden uitgewerkt.

Ook in de toekomst kunnen nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld volgend uit het Deltaprogramma, vragen om nieuwe grondgebonden maatregelen.

Verbreiding watergang voor wateropgave

Tabel 1 Doelen uit het Waterbeheerplan waarvoor grond nodig is om de maatregelen te treffen

Doel	Benodigde grond voor watermaatregelen (ha)	Gerealiseerde grondgebonden maatregel (ha)	Deadline Realisatie maatregel	Doelstelling haalbaar zonder nieuwe grondstrategie?
Primaire waterkeringen	-	-	n.v.t.	Ja
Waterberging NBW	45	0,5	2015	Nee
KRW 2015 nvo	22	3	2015	Nee
KRW 2027 nvo	14	1	2027	Waarschijnlijk niet
KRW 2015 slibvang	6		2015	Waarschijnlijk wel
KRW 2027 slibvang	11		2027	Waarschijnlijk wel
Goed functionerend watersysteem	-	-	divers	Ja

Waarom is nieuw grondbeleid nodig?

In diverse projecten worden nu al afspraken over grond gemaakt of grond aangekocht, maar het ontbreekt nu aan een algehele strategie en coördinatie. Omdat wij een overheid zijn, moeten we open en rechtvaardig handelen. Daarom is een strategisch grondbeleid noodzakelijk.

Om de doelen uit het waterbeheerplan te halen verwerft het waterschap grond binnen gebiedsgerichte plannen, zoals de watergebiedsplannen. Er zijn ook gebieden waar wel opgaven liggen voor dijkversterking, aanleg van waterberging en/of natuurvriendelijke oevers, maar waar geen gebiedsgericht plan opgesteld is.

Voor deze opgaven wordt (nog) geen grondstrategie gevolgd. De termijn waarop deze doelstellingen gerealiseerd moeten worden, is nog kort. De realisatie van de doelstellingen in deze gebieden blijft achter. Er is daarom nieuw beleid nodig om te zorgen dat ook in deze gebieden duidelijk is op welke plekken het waterschap gronden nodig heeft en op welke manier het waterschap te werk moet gaan om op deze gronden maatregelen te kunnen treffen voor het halen van onze doelen.

Voor

Na

Eerst stroomde het water via duikers onder de grond, nu via open water voor verbetering watersysteem Trechtweg (Watergebiedsplan Tussen Kromme Rijn en Amsterdam-Rijnkanaal)

Wat is er nieuw aan dit grondbeleid?

Nieuw aan dit beleid is dat er van tevoren bepaald wordt welke aanpak gekozen wordt voor het maken van gebruiksafspraken of aankoop van grond. Hierdoor is voor iedereen duidelijk voor welk doel en op welke wijze het waterschap handelt, grond aankoopt of een beheer-overeenkomst sluit. De keuze tot het maken van beheerafspraken of het aankopen van de grond wordt in overleg met de grondeigenaar bepaald.

Met dit grondbeleid kunnen we grondgebonden maatregelen professioneler aanpakken. Dit gebeurt onder meer door de aanstelling van een grondmanager en het opstellen van een procedure grondtransacties. Aankoop van of gebruiksafspraken over gronden gebeurt binnen de uitvoering van een watergebiedsplan.

Voor die gebieden waar geen watergebiedsplan loopt, wordt een plan met grondmaatregelen opgesteld. De watergebiedsplannen en de plannen met grondmaatregelen worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Zij geven hiermee een gebiedsgericht mandaat af voor de grondtransacties. Het College van Dijkgraaf en Hoogheemraden stelt de transacties vast en legt hierover via de bestuursrapportage verantwoording af aan het Algemeen Bestuur.

De grondmanager voert de regie op het realiseren van grondgebonden maatregelen, stelt per gebied een strategie vast en bewaakt de procedures. De grondmanager gaat in principe niet zelf onderhandelen met eigenaren over grond. De grondmanager zorgt er voor dat er grondmaatregelenplannen opgesteld worden, zodat ook in gebieden waar geen watergebiedsplan is vastgesteld, de maatregelen op een integrale manier opgepakt worden.

Extra waterberging in het veenweidegebied

Wil het waterschap grond kopen of beheerafspraken maken?

Het waterschap wil bij voorkeur beheerafspraken maken met de eigenaar. Dit houdt in dat de eigendomssituatie niet wijzigt, maar de bestemming van de grond wel.

Het waterschap kijkt samen met de grondeigenaar wat de beste manier is om het waterdoel te bereiken en de grondeigenaar tegemoet te komen. Als de eigenaar liever de grond verkoopt, of andere grond in ruil wil krijgen, behoort dit ook tot de mogelijkheden. De grondmanager legt over de gevolgde aanpak verantwoording af aan de directie en het college.

Gesprekken met grondeigenaren vinden plaats aan de keukentafel

Voorbeeld: Verbreding van een watergang in het veenweidegebied

Situatieschets

Nadat het watergebiedsplan is vastgesteld, neemt het waterschap contact op met de gebiedscommissie De Venen. Zij kijkt of er mogelijkheden zijn voor kavelruil. Maar ook het waterschap zelf gaat op zoek naar kansen. We proberen goed in beeld te hebben hoe de grondposities in de streek zijn. Het gaat dan om informatie zoals: Wie heeft er grond die niet meer nodig is voor de bedrijfsvoering?

Voor actieve melkveehouders geldt dat zij hun grond nodig hebben voor hun quotum. Daarom streeft het waterschap voor hen altijd naar inzet van ruilgrond, of het treffen van een beheerovereenkomst. Dit kan ook inhouden dat het waterschap soms grond koopt naast het perceel waar de maatregel moet komen. Via grondruil kan de maatregel dan op de juiste locatie komen. Als alle grondgebonden maatregelen in het gebied zijn getroffen wordt de resterende ruilgrond verkocht aan geïnteresseerden in de streek. Het waterschap betaalt voor grond altijd de taxatiewaarde. Dit om te voorkomen dat er ongelijkheid ontstaat in de streek.

Hoe gaat het gesprek met de eigenaar in zijn werk?

In het eerste gesprek geeft het waterschap zo gedetailleerd mogelijk aan waarvoor de grond nodig is, hoeveel we nodig hebben, dat we de taxatiewaarde betalen en hoeveel die is, en op welke manier we maatwerk kunnen toepassen bij aanvullende eisen van de grondeigenaar.

In het tweede gesprek neemt het waterschap een tekening mee, waarop is weergegeven hoe de maatregel er uit komt te zien, wat dat voor impact op het perceel heeft, hoe het maatwerk eruit komt te zien. Ook geeft het waterschap een uitgewerkte raming van de vergoeding. Op basis van deze informatie kunnen dan de details verder ingevuld worden. Als er overeenstemming bereikt wordt kan in het derde of vierde gesprek de voorlopige koopakte of beheerovereenkomst worden opgesteld. In het geval van aankoop van de grond moet dit worden geformaliseerd door een besluit van ons bestuur.

Hoe gaat het waterschap zijn grondgebonden maatregelen realiseren?

Het waterschap werkt zorgvuldig bij het maken van afspraken over andermans grond. Er worden alleen grondgebonden maatregelen getroffen als dat echt noodzakelijk is. Medewerkers van het waterschap zijn zich bewust dat je aan iemand vraagt om zijn grond beschikbaar te stellen met als doel het watersysteem beter te maken voor de hele samenleving. Bij voorkeur zet het waterschap daarom alleen vrijwillige instrumenten in.

Als de aanpak op basis van vrijwilligheid niet tot het gewenste resultaat leidt en de maatregel niet op een ander stuk grond gerealiseerd kan worden, komt de vraag aan de orde hoe zwaar de opgave maatschappelijk weegt. Is het een urgente opgave, waarop het waterschap door hogere overheden wordt afgerekend dan moet het waterschap ook de bestaande wettelijke middelen kunnen toepassen.

Het algemeen belang weegt dan zwaarder dan het belang van een individu. Inzet van deze wettelijke middelen is altijd een uiterst middel. Bovendien kan inzet van een dergelijk zwaar middel alleen plaatsvinden na een besluit van het Algemeen Bestuur van het waterschap. Ons bestuur beschouwt altijd elke concrete situatie afzonderlijk voordat besloten wordt om wel of niet een wettelijk middel in te zetten.

De afweging of een degelijk zwaar middel noodzakelijk is, wordt zorgvuldig gemaakt. De procedure is besproken met interne en externe betrokkenen en daarna vastgelegd in het grondbeleid. Per opgave kan verschillen of het waterschap zelf grondafspraken gaat maken of dat Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) dit voor het waterschap doet. Deze afweging maakt onderdeel uit van de grondstrategie.

Wie beheert de aangekochte gronden?

Als grond wordt aangekocht, dan is het waterschap als eigenaar verplicht deze te (laten) beheren.

Het waterschap zal actief zoeken naar mogelijkheden om het beheer van deze gronden bij een terreinbeheerder, zoals een agrariër, agrarische natuurvereniging, landgoed of natuurorganisatie onder te brengen. Dat is ook interessant, omdat deze partijen wél in aanmerking komen voor beheervergoedingen. Het waterschap kan op deze vergoedingen geen aanspraak maken.

Na zorgvuldig grondafsprakenproces is dit het eindresultaat: een nieuw watersysteem

Welke aanpak hoort bij welk doel?

1. Is er sprake van een urgente wettelijke opgave voor het waterschap?

Het waterschap heeft een aantal wettelijke taken. Voor sommige van deze taken heeft het waterschap afspraken gemaakt met andere overheden over de realisatie van maatregelen binnen een bepaalde termijn. De urgente opgaven zijn:

- Wateropgave (nationale afspraak);
- Realisatie natuurvriendelijke oevers KRW (Europese afspraak);
- Realisatie slibvangen KRW (Europese afspraak), en;
- Essentiële maatregelen voor een goed functionerend watersysteem (bestuurlijk vastgelegd)

De opgave

- Effectief beheer keringen

is een continue wettelijke taak van het waterschap. Het waterschap wordt niet afgerekend op een realisatietermijn. Daarom valt deze niet onder een urgente opgave.

De consequentie van een urgente wettelijke opgave is dat als het niet lukt om op vrijwillige basis afspraken over de grond te maken of de grond aan te kopen, als

uiterste middel bestaande wettelijke middelen ingezet kunnen worden. Het Algemeen Bestuur van het waterschap beslist per concreet geval het waterschap dit wettelijke middel ook daadwerkelijk gaat inzetten.

2. Is het zoekgebied veel groter dan de opgave?

Als heel duidelijk is waar de maatregel getroffen moet worden, kan gericht met die grondeigenaar gesproken worden over een afspraak over het grondgebruik of de aankoop van de grond. Echter, als het zoekgebied veel groter is dan de opgave dient er op een gecoördineerde en actieve manier met alle betrokken grondeigenaren onderhandeld te worden.

Deze twee vragen vormen de kern van de aanpak en dit is schematisch weergegeven op de volgende pagina. In dat overzicht wordt aangegeven welke aanpak bij welke opgave wordt gehanteerd.

Bij elke aanpak kunnen meerdere instrumenten, zoals inzet van ruilgrond, het kopen van de grond, of het aangaan van een blauwe dienst, worden toegepast.

Het waterschap is volop aan de slag om nieuw open water te creëren voor veiligheid, droge voeten en schoon water

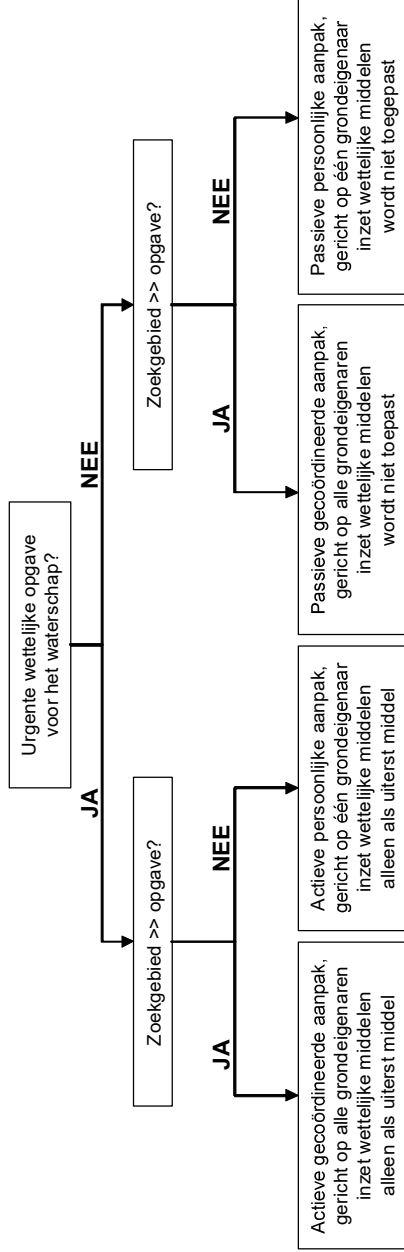
Schematische weergave aanpak grondgebonden opgaven

Voor de grondgebonden opgaven van het waterschap wordt de volgende aanpak gehanteerd:

Opgave	Aanpak	Toelichting
Effectief beheer keringen	Passieve persoonlijke aanpak, gericht op 1 grondeigenaar	Voor effectief beheer van de waterkeringen is eigendom van grond niet noodzakelijk, met de regels uit de Keur is de kering voldoende beschermd.
Aanpak wateropgave uit het NBW	Actieve gecoördineerde aanpak, gericht op alle grondeigenaren	De huidige passieve aanpak levert te weinig op. Het waterschap wordt afgerekend op niet voldoen aan de kerntaak als maatregelen niet tijdig zijn getroffen.
Aanleg van natuurvriendelijke oevers voor de KRW	Actieve gecoördineerde aanpak, gericht op alle grondeigenaren	De huidige passieve aanpak levert te weinig op. Het waterschap wordt afgerekend op niet voldoen aan de kerntaak als maatregelen niet tijdig zijn getroffen.
Aanleg slibvangen voor de KRW	Actieve persoonlijke aanpak, gericht op 1 grondeigenaar	De huidige actieve persoonlijke aanpak is effectief. Het waterschap wordt afgerekend op niet voldoen aan de kerntaak als maatregelen niet tijdig zijn getroffen.
Verbeteringen voor goed functionerend watersysteem	Actieve persoonlijke aanpak, gericht op 1 grondeigenaar	Maatregelen voor verbetering watersysteem worden uitgevoerd binnen projecten (zoals een watergebiedsplan) met draagvlak van de streek. Als echter 1 persoon weigert mee te werken kan de maatregel voor de gehele streek niet benut worden. Het algeheel belang dient hier zwaarder te wegen dan het individueel belang.

Het waterschap zal nooit wettelijke middelen inzetten om realisatie af te dwingen voor opgaven die niet behoren tot een wettelijke taak van het waterschap. Dit geldt bijvoorbeeld voor de provinciale doelstelling van het realiseren van natuurvriendelijke oevers voor de natte ecologische verbindingzones.

Voor urgente wettelijke opgaven zal het waterschap wettelijke middelen ALLEEN inzetten als het echt niet anders kan én pas nadat het Algemeen Bestuur hier expliciet per concreet geval toe heeft besloten.

Schematische weergave aanpak grondgebonden opgaven

Overzicht uitgangspunten grondbeleid

Deze notitie beschrijft het grondbeleid van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Hieronder zijn de belangrijkste uitgangspunten nogmaals op een rij gezet.

1. Het waterschap wil als goede overheid transparant en open handelen, dit beleid zorgt ervoor dat elke grondeigenaar hetzelfde behandeld wordt;
2. De grondmanager van het waterschap bewaakt het beleid en coördineert het maken van de beheerafspraken en grondaankopen. De grondmanager is aanspreekpunt voor alle grondzaken;
3. Grond voor maatregelen wordt gezocht in gebieden waar een vastgesteld watergebiedsplan is opgesteld. Op deze plannen is altijd inspraak mogelijk geweest. In die gebieden waar geen watergebiedsplan is opgesteld, wordt een plan met grondmaatregelen gemaakt. Deze plannen worden vastgesteld door ons bestuur en hier is inspraak op mogelijk;
4. Het waterschap maakt waar dat mogelijk is gebruik van lopende gebiedsprocessen, landinrichtingsprojecten, en dergelijke, om zo samen met andere overheden te kunnen werken;
5. Het waterschap wil bij voorkeur beheerafspraken maken met de grondeigenaren, tenzij specifieke omstandigheden het noodzakelijk maken dat het waterschap de grond aankoopt;
6. Het waterschap streeft naar vrijwilligheid bij het maken van beheerafspraken of het aankopen van gronden voor het uitvoeren van onze taak;
7. Voorstel tot inzet van wettelijke middelen om te voldoen aan de urgente opgaven van het waterschap zal alleen plaatsvinden als er geen andere mogelijkheden zijn om de maatregelen te treffen;
8. Daadwerkelijke inzet van deze wettelijke middelen kan alleen gebeuren na expliciete besluitvorming hiertoe door van het Algemeen Bestuur van het waterschap;
9. Beheer van gronden die het waterschap moest aankopen, wil het waterschap bij voorkeur overlaten aan de aangrenzende eigenaar, deze ontvangt hiervoor een vergoeding van het waterschap.